

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

327

Vragen van de leden **Kuiken** en **Maij** (beiden PvdA) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Minister van Buitenlandse Zaken over *de erbarmelijke omstandigheden voor vluchtelingen in Hongarije* (ingezonden 15 september 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkhoff** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 19 oktober 2015). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 224.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de beelden uit Hongarije, waarbij een grote menigte met vluchtelingen eten toegeworpen krijgt door de politie?¹ Wat is uw reactie op dit bericht?

Antwoord 1

Ja. Hongarije wordt als land aan de buitengrens van de Europese Unie (EU) geconfronteerd met grootschalige illegale migratie van buiten de EU. De situatie aan de Hongaars-Servische grens was chaotisch en de heftige beelden raakten ons allemaal. Net als alle EU-lidstaten, heeft Hongarije de verplichting om de Europese waarden, inclusief eerbied voor menselijke waardigheid, na te leven.

Vraag 2

Wat is uw laatste informatie omtrent de leefomstandigheden voor vluchtelingen in (en buiten) opvangkampen en detentiecentra in Hongarije?

Antwoord 2

Op 11 september 2015 heeft Human Rights Watch (HRW) een rapport uitgebracht over de omstandigheden in detentiecentra aan de Hongaars-Servische grens, naar aanleiding van de grote toestroom van vreemdelingen van juli tot eind augustus 2015. Tot medio september was het algemene beeld dat de situatie in Hongaarse centra verslechterde, door de toevloed van asielzoekers en omdat de opvangcapaciteit vrijwel niet werd uitgebreid. De Hongaarse regering heeft hierop aangegeven de faciliteiten voor opvang te willen verbeteren. Op dit moment hebben de reguliere Hongaarse opvanglo-

¹ <http://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2057092-nederland-stuurt-vluchtelingen-terug-naar-hongarije.html?title=nederland-stuurt-vluchtelingen-terug-naar-hongarije>

caties volgens UNHCR weer een bezetting die gelijk is met die van voor de grote toestroom.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het beneden alle menselijke waardigheid is om vluchtelingen op zo'n vernederende wijze te behandelen, dat dit in strijd is met mensenrechten en dat dit indruist tegen alle beginselen van de Europese Unie en het gemeenschappelijk asielbeleid?

Antwoord 3

Zie antwoord bij vraag 4.

Vraag 4

Bent u bereid zo snel mogelijk in Europees verband aandacht te vragen voor deze nijpende situatie in Hongarije, de Hongaarse regering hierop aan te spreken en te bezien hoe in Europees verband op de snelst denkbare termijn maatregelen kunnen worden getroffen om deze omstandigheden uit te bannen en te verbeteren?

Antwoord 4

Het kabinet is bekend met de kritische berichten over de situatie in Hongarije. De Europese Commissie heeft laten weten de situatie nauw te volgen, en (juridische) stappen te zetten indien de situatie daartoe aanleiding geeft. Wij hebben met zorg kennis genomen van het politieoptreden aan de Servisch-Hongaarse grens. Deze zorg is ook bilateraal overgebracht, bijvoorbeeld door de Nederlandse ambassadeur in Boedapest, maar ook tijdens een gesprek van de Directeur-Generaal Europese Zaken op 25 september met zijn Hongaarse counterpart.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat Nederland onmiddellijk moet stoppen met het overdragen van asielzoekers aan Hongarije op grond van de Dublin-verordening, omdat een fatsoenlijke opvang en asielprocedure daar op geen enkele wijze gegarandeerd kunnen worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is Nederland bereid deze asielzoekers voorlopig zelf op te vangen?

Antwoord 5

Zoals ook geantwoord op vragen van het lid Voortman (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 326) kan, naar mijn opvatting, ten aanzien van Hongarije worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel, dat het fundament is van de Dublin-afspraken. Uit de rapporten over de asielsituatie in Hongarije, waaronder een rapport van het EASO gebaseerd op een van 16 tot 20 maart 2015 gehouden missie, en rapporten van het Hongaarse Helsinki Comité, kan worden afgeleid dat de Hongaarse asielprocedure en de daarbij geboden voorzieningen tekortkomingen kennen. Echter, uit deze stukken blijkt niet dat opvang, gezondheidszorg en juridische bijstand in de asielprocedure door de verhoogde instroom van asielzoekers nu in zijn geheel niet meer beschikbaar zijn noch dat de tekortkomingen stelselmatig zijn.

Vraag 6

Hoe houdbaar en uitvoerbaar is de Dublin-verordening nog, gezien ontwikkelingen als deze in Hongarije, eerdere in Griekenland en Italië, en ook in andere lidstaten? Kan Nederland garanderen dat asielzoekers nimmer worden overgedragen aan lidstaten indien een goede opvanglocatie en asielprocedure niet zijn gegarandeerd?

Antwoord 6

Een overdracht mag niet plaatsvinden als het niveau van de aan de betrokken asielzoeker aangeboden voorzieningen de ondergrens van artikel 3 EVRM overschrijden. In iedere individuele zaak wordt dit getoetst door de IND, en door de rechter indien de asielzoeker beroep heeft ingesteld. Zoals aangegeven in de antwoorden op de vragen van het lid Voortman, is de vraag of met een overdracht naar Hongarije artikel 3 van het EVRM niet wordt geschonden ter sprake gekomen in een zitting van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 oktober jl. Daarenboven toetst (ook) het Europees Hof

voor de Rechten van de Mens (EHRM) in voorkomende zaken of de overdracht niet in strijd is met artikel 3 van het EVRM. Op 9 september 2015 heeft het EHRM een voorlopige maatregel getroffen in een procedure van een asielzoeker die door Oostenrijk zou worden overgedragen aan Hongarije. Het EHRM heeft Oostenrijk om aanvullende informatie verzocht. Uit het vorenstaande blijkt dat er in een individuele Dublinprocedure voldoende waarborgen zijn ingebouwd om de toelaatbaarheid van de overdracht zorgvuldig te toetsten.

De vraag naar de houdbaarheid van de Dublinverordening kan pas zinvol worden beantwoord als het kan worden afgezet tegen een uitgewerkt alternatief. De essentie van de Dublincriteria is dat aan de hand van objectieve criteria een verantwoordelijke lidstaat kan worden aangewezen. Deze criteria zorgen ervoor dat er een verantwoordelijke lidstaat is voor asielzoekers, en dat asielshoppen wordt voorkomen. Dergelijke criteria zijn in elk alternatief nodig. Ik zie dan ook meer in een stelsel waar Dublinafspraken van kracht blijven, met daar bovenop een eerlijk verdelingsmechanisme.

Vraag 7

Welke inspanningen heeft Hongarije de laatste maanden/jaren gedaan, mogelijk in samenwerking met de EASO (European Asylum Support Organisation), om de opvang en asielprocedure te verbeteren, zodat deze in lijn komt met Europese maatstaven? Hoe beoordeelt u deze inspanningen, en op welke wijze kan de EU ondersteunen om die te verbeteren?

Antwoord 7

De aangeboden hulp van de kant van de UNHCR en EASO werd tot op heden door de Hongaarse regering niet of in beperkte mate aanvaard. Wel werd, zoals aangegeven in antwoord 4, onlangs een hulpverzoek bij de Emergency Response Coordination Cell ingediend. Hongarije heeft voor de periode tot 2020 85 miljoen euro toegewezen gekregen van de Europese Commissie. Onlangs kreeg Hongarije hier zeven miljoen euro bij om de opvang en asielprocedures te verbeteren.

Vraag 8

Wat is er waar van de opmerkingen van het Hongaarse mensenrechtencomité dat instanties als kerken en het Rode Kruis zich relatief afzijdig (moeten) houden bij deze humanitaire ramp vanwege de vreemdelingonvriendelijke houding van de Hongaarse regering? In welke mate heeft de Hongaarse regering enige intentie om asielzoekers die zich in het land bevinden humanair te behandelen?

Antwoord 8

De Hongaarse regering tracht de asielzoekers te voorzien van hun basisbehoeften zoals voedsel, onderdak en medicijnen. Hulp wordt veelal geboden door ngo's en vrijwilligers die in opvangcentra actief zijn. De Hongaarse regering werkt daartoe samen met de Charity Council. Vrijwilligers van het Rode Kruis, de Hongaarse Oecumenische Hulporganisatie de Malteser Orde delen eten en dekens uit. De overheid heeft aan deze drie organisaties 199,5 miljoen Forint steun toegezegd (plm. 630.000 EUR).

Vraag 9

Bent u bereid een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de situatie voor asielzoekers in Hongarije, gegeven ook eerdere berichten dat vluchtelingen, vrouwen en kinderen inclusief, soms in kooien worden opgesloten tijdens hun doortocht in Hongarije?²

Antwoord 9

Met de beantwoording van deze vragen is een zo volledig mogelijk beeld geschetst naar de stand van de huidige actualiteit. Het geven van een volledig beeld wordt bemoeilijkt omdat de actualiteit in Hongarije zich snel ontwikkelt als gevolg van de opeenvolgende gebeurtenissen in de regio.

² <http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2015/09/08/vluchtelingen-hongarije-opgesloten-in-kooi>

Vraag 10

Wat is er waar van het bericht dat Hongarije begonnen is met het trainen van militairen die bij de zuidgrens vluchtelingen moeten tegenhouden?³ Wat is er verder waar van het bericht dat Hongarije «weigerachtige vluchtelingen» gaat arresteren?⁴ Hoe beoordeelt u de reeks maatregelen van de Hongaarse regering om de grens af te sluiten voor asielzoekers? Deelt u de mening dat dit finaal indruist tegen het Europees asielbeleid?

Antwoord 10

In het licht van de inwerkingtreding van bovengenoemde wetgeving heeft Hongarije de grens met Servië tijdelijk voor vluchtelingen gesloten, maar inmiddels is deze weer geopend. In een zestal regio's werd de noodtoestand uitgeroepen. Er zouden inmiddels ook arrestaties zijn verricht vanwege voornoemde illegale grensoverschrijding. Het is in eerste instantie aan de Commissie, als hoedster van het Verdrag, om te beoordelen in hoeverre maatregelen door een lidstaat genomen in lijn zijn met de letter en geest van dat verdrag. De combinatie van Hongaarse maatregelen in de migratiecrisis levert tot dusverre het beeld op van een land dat zich vooral richt op ontmoediging. Hongarije zet daarbij alle middelen in, niet in de laatste plaats een stevige retoriek. Deze eenzijdige insteek baart zorgen en leidt naar de mening van het kabinet niet tot een duurzame oplossing van het probleem, waarbij solidariteit en verantwoordelijkheid uitgangspunten moeten zijn. Dit wordt ook zo gedeeld met de Hongaarse overheid tijdens bilaterale contacten.

Vraag 11

Bent u bereid in Europees verband en/of bilateraal de Hongaarse regering aan te spreken op haar verantwoordelijkheid en namens de Nederlandse regering over te brengen dat deze wijze van behandeling van vluchtelingen ontoelaatbaar en onacceptabel is, en moet ophouden? Zo ja, op welke wijze gaat u dat doen?

Antwoord 11

Zoals geantwoord op uw vragen 3 en 4 ligt het initiatief hiertoe in eerste instantie bij de Europese Commissie als hoedster van de Verdragen.

Vraag 12

Bent u bereid deze vragen binnen een week te beantwoorden?

Antwoord 12

Ik heb deze vragen zo snel als mogelijk beantwoord.

³ <http://www.elsevier.nl/Buitenland/achtergrond/2015/9/Hongarije-traint-soldaten-om-grens-te-beschermen-tegen-migranten-2684498W/>

⁴ http://www.telegraaf.nl/buitenland/24483432/_Hongarije_arresteert_migranten_.html